

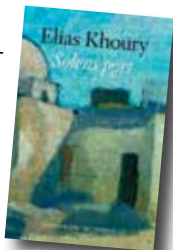
Klinikerns guide till mångkulturen

Som doktor i en mångkulturell förort träffar jag patienter från många olika länder. Hur kan man på bästa sätt lära sig något om deras kulturer? Genom litteraturen förstås! Här följer några boktips som kan ge minst lika mycket som en kurs i transkulturell medicin.

I Kairo-trilogin («**Mellan de två slotten**», «**Längtans slott**» och «**Det förflutnas trädgård**») av Nobelpristagaren Naguib Mahfouz möter vi en familj i Kairo under en turbulent period i Egyptens historia. Ahmed Abd al-Gawwad är en klassisk patriark som styr sin familj med hård hand men paradoxalt nog också en man som älskar vin, kvinnor och sång. En bok fylld av underbara personporträtt.

»**Solens port**« av Elias Khoury skildrar palestiniernas situation på ett sätt som är ämnat att väcka medkänsla, men han är inte främmande för att sätta sig in i Israels situation. Med utgångspunkt från massakern i flyktinglägret Shatila skildrar han livsgärningen för en gammal palestinsk kämpes livsgärning. Här blandas religiös symbolik med socialrealism.

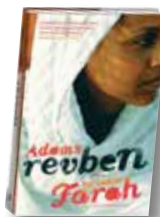

»**Honung**« av Zeina Ghandour är en tunn liten bok som inte borde kunna tävla med tegelstenarna på listan – men jodå! I hennes bok är honung den kärlek som strömmar genom världen och ändrar destruktiva förlopp som man trodde var omöjliga att stoppa. En självmordsbombare i Jerusalem står i begrepp att genomföra sin förvirrade plan, men historien får ett oväntat slut...

I »**Adams revben**« skildrar den somaliska författaren Nuruddin Farah inlevelsefullt situationen för en ung kvinna från landsbygden vid det chockartade

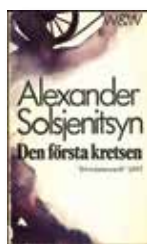
mötet med sin egen frihet. Det är ingen idealiserad bild vi får av ett land där möjligheterna för kvinnor är små. Flykten undan ett arrangerat äktenskap omöjliggörs av den eviga förbannelsen...

I »**Kärleken kriget**« av Assia Djebar, som ofta nämns i Nobelprissammanhang, skildras Algeriets frihetskamp mot de franska erövrarna ur kvinnornas perspektiv. I riktigt fina framställningar följer vi algeriska kvinnor från artonhundratalet till i dag och deras kamp för självständighet. Chockerande historier om övervåld mot civilbefolkningen varvas med vackra skildringar av kärleken till fosterlandet och kampen för frihet.

»**Den första kretsen**« är Alexander Solzjenitsyns mästerverk som skildrar en grupp utvalda specialister i Stalins interneringsläger utanför Moskva. Ett omänskligt och bisarrt samhälle får verkligen liv i Solzjenitsyns prosa. Som överkurs kan man sätta tändarna i sviten om Gulag: de fem delarna utgör ett reportage om 1 500 sidor – en faktiskt riktigt rolig och spännande läsning.

»**En torr vit årstid**« är André Brinks grymma och skoningslösa berättelse från apartheididens Sydafrika. I centrum för berättelsen står boern Ben du Toit som efter en svart mans mystiska död börjar undersöka omständigheterna närmare. För den naive Ben leder detta till ett uppvaknande och en insikt om det sjuka och ohållbara i situationen i landet.

»**Hjärtdjur**« av Herta Müller skildrar livet i diktaturens Rumänien under Ceausescus despotiska och nyckfulla styre. Censur, förföljelse, skräck och ständig kom-

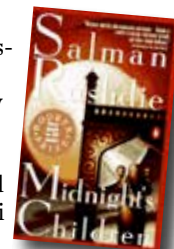

munikation i kodade budskap för att undvika förhör och »försvinnande«. En bok som ger en obehaglig känsla av hur det är att leva i ett ofritt samhälle.

I tre böcker som brukar kallas »**The African Trilogy**« skildrar den nigerianske författaren Chinua Achebe framväxten av det moderna Nigeria. Genom tre generationer män följer vi engelsmännens kolonialisering och framväxten av en kristen inhemska kultur. Bokserien genomsyras av konflikten mellan å ena sidan den nationella självkänslan och å andra sidan svårigheterna som ges av kolonialismens arv, vanstyre och korruption.

»**Midnight's children**« är Salman Rushdies mästerverk och debut och skildrar utvecklingen av det moderna Indien. En komplicerad, symbolistisk och fragmenterad historia som ger inblick i den stora mängd konflikter som präglat detta jättelika land. Huvudpersonen Saleem Sinai föds på Indiens självständighetsdag med en jättelik näsa och ödet att alltid följa sitt land på dess väg.

Som svensk sedan 15 generationer glömmar jag ibland att jag tillhör en bitvis alldeles outgrundlig kultur. I de tre böckerna om Nancy av Elsie Johansson får man en riktig fin möjlighet att lära sig mer om gammal svensk arbetarkultur. Nancy föds som yngsta barnet av fem i en arbetarfamilj. Speciellt intressant och underhållande för en svensk läsare är den tiggandets kultur där konfliktlösning sällan bestod i att »tala ut«. Bra att besinna när man funderar på att skicka en 80-årig patient till psykioterapeuten.

När man har läst ovanstående böcker har man kanske fått lite större förståelse för sina medmänniskor och för sina patienter. Och fördelen med skönlitteraturen är ju att det alltid finns mycket mer att läsa.

Henrik Nyström
ST-läkare
Kortedala vårdcentral och BVC
henrik.nystrom@notkarnan.se